

Raadsvergadering
18 april 2019

NR. 19-46

Zaaknummer
650445

Onderwerp: Beleidskader Zonnevelden Gemeente Bunnik

Aan de raad,

Onderwerp
Beleidskader Zonnevelden Gemeente Bunnik.

Gevraagde beslissing

1. In te stemmen met het Beleidskader Zonnevelden inclusief de zonnevelden-kansenkaart (bijlage 1) en het gebiedsoverzicht (bijlage 2).
2. De initiatiefnemer te verplichten een plan voor participatie van omwonenden op te stellen en hiermee te streven naar 50% lokaal eigendom.

Grondslag

- Coalitieakkoord 2018-2022; Klimaatneutraal in 2040 en 10% duurzame opwekking.
- Op 7 november 2017 gaf het college aan behoefte te hebben aan een beleidskader voor zonnevelden. Op 23 november 2017 is dit ook door de gemeenteraad aan het college gevraagd
- Op 16 januari 2018 heeft het college van B&W ingestemd met het voorgestelde proces om te komen tot een beleidskader voor zonnevelden. Dit bestaat uit een draagvlak traject intern en extern en een online beeldend beleidskader. Dit is na de gemeenteraadverkiezingen, op 10 juli 2018 bevestigd door het college van B&W.

Inleiding

In navolging van de gemeente Houten is er een digitaal beleidskader zonnevelden opgesteld dat enerzijds aangeeft waar zonnevelden kansrijk zijn en anderzijds randvoorwaarden aangeeft qua omvang en zichtbaarheid. Het beleidskader is te vinden via <https://www.zonneveldenbunnik.nl/>. Dit dient als beleidsplan en als laagdrempelig communicatiemiddel dat makkelijk up-to-date blijft.

De website bevat onder ander een kansenkaart waar per gebied is aangegeven hoe kansrijk een initiatief is voor een zonneveld. De overzichtstabel van gebieden geeft een maximale oppervlakte aan zonnevelden per gebied. Daarmee biedt het beleidskader duidelijkheid voor zowel initiatiefnemers als inwoners.

Met een tijdelijk plafond voor de hele gemeente, per gebied en per initiatief wordt een eventuele wildgroei van zonnevelden beperkt. Dit helpt om eerst te wennen aan zonnevelden als nieuw element in het landschap.

Beoogd effect

1. Toename van de lokale productie van duurzame energie door het faciliteren van zonnevelden die goed zijn ingepast en passen bij de maat en schaal van het Bunnikse landschap.
2. Communicatie richting alle belanghebbenden over de brede belangenafweging en de zorgvuldigheid die de gemeente nastreeft bij het behandelen van initiatieven voor zonnevelden
3. Communicatie van de voorkeur voor zon op daken en energiebesparing, maar de noodzaak om daarnaast ook ruimte voor grondgebonden zonnevelden (en windenergie) te maken met als doel de klimaatdoelen te behalen.

Argumenten

1.1 Ontwikkelaars kloppen aan de deur

(Grondgebonden) zonnevelden zijn in het huidige investerings- en subsidieklimaat rendabel geworden. Een tiental ontwikkelaars van zonnevelden hebben zich gemeld bij de gemeente. Het is dan ook van belang, willen we zonnevelden echt realiseren binnen de gemeente, niet te lang te wachten met het vaststellen het beleidskader. Dit heeft ook te maken met de wisselende en onbekend hoogte van de subsidie van het Rijk (SDE) in 2019 die een sluitende business-case van een ontwikkelaar mogelijk maakt. Zonnevelden hebben echter impact op (het gebruik van) het landschap en zijn daarom niet overal even kansrijk. Met het Beleidskader zonnevelden biedt de gemeente duidelijkheid aan zowel initiatiefnemers als inwoners.

1.2 Bijdrage ambitie

(Grondgebonden) zonnevelden dragen substantieel bij aan de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Een zonneveld van 10 hectare kan voorzien in het gemiddelde elektriciteitsverbruik van minimaal 1750 huishoudens.

Om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn, zoals is omschreven in het coalitieakkoord, hebben we in Bunnik 43 hectare aan zonnevelden nodig (64 voetbalvelden) of 7 windturbines. Maar, dit is geen realistische weergave aangezien dan iedere dakeigenaar mee moet doen om de volledige potentie van zonnepanelen op daken (bijdrage maximaal 45%) te benutten net als alle mogelijkheden tot besparing van energie (bijdrage maximaal 30%).

Verder is van belang dat praktijkervaringen leren dat in het realiseren van een windturbine vaak langer duurt dan een zonneveld. Dit heeft te maken met de weerstand vanwege de (op grotere afstand) zichtbaarheid van een windturbine. Er wordt verwacht dat het aandeel zonnevelden dan ook groter zal zijn dan 43 hectare om in 2040 klimaatneutraal te zijn en al in 2030 een bijdrage te leveren aan het landelijke klimaatakkoord (49% CO2 reductie). Er wordt om die reden een voorlopig plafond van 70 ha (exclusief ruimtelijke inpassing) zonneveld in 2030 voorgesteld waarvan maximaal 40 hectare al in deze collegeperiode gerealiseerd mag worden. Mogelijk wijzigen deze plafonds in (hogere) streefwaarden in het kader van de Regionale Energie Strategie van de U-16.

1.3 Verhouding Regionale Energiestrategie

Vanuit het Klimaatakkoord moet de landelijke opgave van 35 Twh (terrawatt-uur) aan opwek van duurzame elektriciteit in de regio's worden vertaald. Er zijn circa 30 regio's van diverse gemeenten, provincie en waterschappen opgezet welke met de uitvoering van de opgave aan de slag gaan. In de regio U16, blijkt uit onderzoek, dat de energieopgave in 2050 bestaat uit 126 PJ. Uit onderzoek blijkt ook dat de regio U16 zijn energieverbruik zelf kan opwekken. De verwachting is dat iedere gemeente hier een substantieel deel van op zich moet nemen. Hoe dit er per gemeente uit komt te zien is nog niet duidelijk. Het realiseren van zonnevelden past in deze opgave. Daarnaast is binnen de regio U16 afgesproken niet te wachten op de uitvoering van de RES, maar al zelf met initiatieven aan de slag te gaan.

1.4 Locaties voor Zonnevelden

Voor het Beleidskader is gestart vanuit het vertrekpunt dat zonnevelden 'overal zouden moeten kunnen, tenzij'. Door het buitengebied van Bunnik op te delen is per deelgebied bepaald welke factoren de kansrijkheid voor een zonneveld beperken of sterk verminderen. Deze zijn per deelgebied vermeld in het online beleidskader. Zonnevelden zijn in principe overal mogelijk tenzij ze nabij en in de directe zichtlijn van de Nieuwe Hollandse Waterlinie liggen of in een natuurgebied, of in de belangrijkste cultuurhistorische en recreatiegebieden. Er is beperkt ruimte voor zonnevelden in kleinschalige landschappen zoals rond de Kromme Rijn.

1.5 Deelgebieden

De kanskaart toont per deelgebied de kansrijkheid. Deze hebben ieder een bepaald maximum aan ruimte voor zonnevelden, waardoor partijen niet onnodig worden bevoordeeld of benadeeld. Door te kiezen voor een beleidskader met grenzen per deelgebied in plaats van een paraplubestemmingsplan of beleidslijn (per kavel) wordt voorkomen dat individuele grondeigenaren formele rechten krijgen op een zonneveld en anderen dat recht wordt onzegd. De locatiekeuze voor een zonneveld is maatwerk. Met dit beleidskader 'verleiden' we de initiatiefnemers richting locaties die de gemeente kansrijker vindt. De kanskaart (bijlage 1 en <https://www.zonneveldenbunnik.nl/kansenkaart/>) en de tabel 'gebiedsoverzicht' (bijlage 2 en <https://www.zonneveldenbunnik.nl/gebieden/overzicht/>) zijn daarbij leidend. Ze geven echter

geen garanties, ook in een 'groen dus kansrijk' deelgebied zijn kavels waar een zonneveld niet is toegestaan.

1.6 Procedure

Ook al is het de grondeigenaar die initiatief neemt, de gemeente blijft bevoegd gezag voor besluitvorming over het zonneveld. Wanneer een initiatief concreet wordt treden de normale procedures in werking. De initiatiefnemer moet diverse onderzoeken uitvoeren en maatregelen voorstellen voor onder andere behoud van het landschap, natuur, bodem, archeologie, cultuurhistorie, etc. Het wijzigen van een bestemmingsplan is aan de orde als de vergunning wordt verleend voor een specifieke locatie.

Qua inrichting, hoogte, inpassing stelt de gemeente kaders op om de negatieve impact op de omgeving te verminderen. Ook stuurt de gemeente op een degelijk participatieproces uit te voeren door de initiatiefnemer zelf.

1.7 Beperkte omvang zonnevelden.

Door de combinatie van de huidige lage prijzen voor agrarische producten en een kostendekkende SDE-subsidie is de belangstelling voor zonnevelden fors gegroeid. Er staan op dit moment vele ontwikkelaars voor de deur. Een tijdelijk maximum aan het aantal hectare zorgt er voor dat niet het hele buitengebied vol komt te liggen met zonnevelden. Inwoners kan zo wennen aan zonnevelden in het landschap. Op grond van deze ervaringen kan vervolgens worden bepaald welke ruimte er in de toekomst gegeven kan worden aan (nieuwe) zonnevelden. Om enige flexibiliteit te behouden kan het college evenwel gemotiveerd afwijken van het tijdelijke plafond.

1.8 Evaluatie

Door regelmatig te evalueren houden we de "vinger aan de pols". Het doel is tweeledig: enerzijds om de realisatie van zonnevelden en de gestelde plafonds te monitoren, anderzijds om ervaringen (positief en negatief) te verzamelen. Er worden afspraken gemaakt met initiatiefnemers over het monitoren van de effecten op flora en fauna, bodemkwaliteit en waterhuishouding.

Het beleidskader is een dynamisch instrument en zal worden aangepast op grond van de ervaringen met zonneveld initiatieven en de ontwikkelingen in de markt en regelgeving van hogere overheden. Vanaf 1-1-2021 zal het Beleidskader worden geëvalueerd, zo nodig worden wijzigingen in de regels en/of plafonds ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.1 Participatie

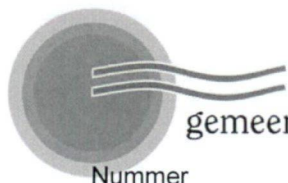
In de hoofdlijnen van het Klimaatakkoord staat omschreven stevig te sturen op 50% lokaal eigendom. Bij lokaal eigendom hoort gezamenlijke verantwoordelijkheid en zodoende ook meer draagvlak. Dit is ook wat geadviseerd wordt door de Natuur en Milieu Federatie Utrecht. De opbrengsten van het zonneveld dienen terug te vloeien naar de omgeving. Dit kan op verschillende manieren het is aan de ontwikkelaar om hier een plan voor te maken zoals beschreven op <https://www.zonneveldenbunnik.nl/initiatieven/communicatie-met-omgeving/> en nader uitgewerkt op de pagina <https://www.zonneveldenbunnik.nl/omwonenden/>

Kanttekeningen

1.1 Aannames en voorkeuren van inwoners voor duurzame energiebronnen met minder impact op het buitengebied

Met alleen de inzet van duurzame energiebronnen die minder impact hebben, zoals zonnepanelen op daken, redden we het niet. De energieopgave voor de komende jaren is zo groot dat er sprake moet zijn van én-én. Zelfs als alle bestaande daken en gevels maximaal benut worden én als er over de hele linie 30% energie wordt bespaard, dan nog blijft er een grote opgave over. Zolang er nog geen andere technieken rendabel zijn, zal de gemeente moeten starten met ruimte maken voor zon en windenergie in het buitengebied. Zie de berekening op de webpagina 'klimaatdoel' onder de knop 'zonnevelden'. De gemeente blijft inzetten op zon op daken én op energiebesparing. De gemeente kan dit echter niet afdwingen, de inwoners en bedrijven in Bunnik maken hier hun eigen keuzes in.

Er zijn verschillende aannames over zonnevelden, zoals dat het areaal waardevolle agrarische grond wordt verkleind (zonnevelden worden echter bij voorkeur op andere grond geplaatst, de gemeente stelt een plafond aan zonnevelden en de eigenaren besluiten zelf of zij het willen. Ook verplicht de gemeente de initiatiefnemer om met andere grondeigenaren te overleggen over het eventueel ruilen van kavels). Of dat de bodem verslechterd door een zonneveld (wanneer de panelen zeer dicht op elkaar staan heeft de

gemeente Bunnik

Nummer

650445

De raad van de gemeente Bunnik;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 maart 2019;

besluit:

1. In te stemmen met het Beleidskader Zonnevelden inclusief de zonneveldenkansenkaart (bijlage 1) en het gebiedsoverzicht (bijlage 2) en deze ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.
2. De initiatiefnemer te verplichten een plan voor participatie van omwonenden op te stellen en hiermee te streven naar 50% lokaal eigendom.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 18 april 2019,

De griffier a.i.,

dhr. M.A.J.R. Hermans

De voorzitter,

Dhr. R. van Bennekom